

Jak wspierać transformację energetyczną i zmniejszać zjawisko ubóstwa energetycznego?

Czym jest ubóstwo energetyczne i jakie są jego przyczyny?

Ubóstwo energetyczne ma miejsce, gdy gospodarstwo domowe nie jest w stanie pokryć minimalnego zapotrzebowania na energię, niezbędnego do zapewnienia podstawowego komfortu życia i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Jest to złożone zjawisko wynikające z kombinacji trzech głównych czynników: niskich dochodów, wysokich kosztów energii oraz niskiej efektywności energetycznej budynków.



Ubóstwo energetyczne może prowadzić do:

- nieodpowiednich temperatur w pomieszczeniach (zbyt niskich lub zbyt wysokich),
- złej jakości powietrza,
- niewłaściwego komfortu i warunków sanitarnych,
- nadmiernych wydatków na energię, zmuszających do trudnych wyborów (np. dylemat „ogrzewanie czy jedzenie”),
- niestabilnego i niepewnego dostępu do energii,
- duży stres psychiczny związany z niemożnością opłacenia zbyt wysokich rachunków za energię



Prawie **7%** mieszkańców UE ma zaległości w opłatach za media.



Ponad **41 milionów** Europejczyków nie jest w stanie odpowiednio ogrzać swoich domów.



Blisko **15%** populacji mieszka w budynkach z nieszczelnymi dachami, wilgocią lub pleśnią

Przechodząc na gospodarkę neutralną dla klimatu, UE musi jednocześnie przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu i łagodzić społeczne skutki transformacji. Kluczowe jest zapewnienie przystępnych cen energii oraz włączenie społeczne wszystkich obywateli.



1. Diagnoza

Jak sprawdzić, czy Twoja gmina jest dotknięta ubóstwem energetycznym?

- Zbierz odpowiednie wskaźniki.
- Przeprowadź mapowanie wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy oraz organizuj spotkania w celu identyfikacji potencjalnych synergii – połącz polityki krajowe i unijne z lokalnymi społecznościami.
- Określ charakter lokalnego ubóstwa energetycznego i skutecznie go zkomunikuj.



2. Planowanie

- Określ wizję i ramy czasowe działań.
- Stwórz listę możliwych działań na rzecz walki z ubóstwem energetycznym – od doraźnych środków po długoterminowe rozwiązania, dostosowane do lokalnego kontekstu i potrzeb mieszkańców.
- Opracuj lokalny Plan Działań Społecznych, uwzględniając kluczowe pytania (Co? Kto? Jak? Kiedy? Ile to kosztuje?)



3. Implementacja

Realizuj plan działania, uwzględniając bariery i możliwości:

- Odpowiednie priorytety – wybierz właściwe działania, korzystając z metody macierzy decyzyjnej.
- Kampania edukacyjna – prowadź spójną komunikację z jasnym przekazem i uwzględniaj perspektywę odbiorców.
- Wizyty domowe u osób w trudnej sytuacji – udzielaj praktycznych porad dotyczących oszczędzania energii.
- Punkty doradcze (one-stop shops) – stworzenie centralnych hubów (fizycznych lub wirtualnych), gdzie mieszkańcy znajdą informacje o usługach i możliwościach związanych z energią.
- Programy modernizacji domów – działania poprawiające efektywność energetyczną budynków.

	Perspektywa krótkoterminowa	Perspektywa średnioterminowa	Perspektywa długoterminowa
Niski wpływ	Wizyty domowe; Kampania edukacyjna	Kampania edukacyjna	Zmiany w zachowaniach użytkowników
Wysoki wpływ	Dotacje, instrumenty finansowe	Integracja ubóstwa energetycznego w SECAP; Kampania crowdfundingowa	Punkty doradcze (one-stop shops) Renowacja budynków